

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

Latina II

USE 2020

www.ehu.eus

Ez ahaztu azterketa-orrialde guztietan kodea jartzea.

- Proba idatzi honek 2 multzo ditu (A eta B): **biak** egin behar dituzu.
- A multzoan 2 ariketa daude (A.1 eta A.2): haietako **1 bakarrik** egin behar duzu.
- B multzoan 3 galdera nagusi daude, eta haietako bakoitzak zenbait aukera ematen ditu: **3 galderei** erantzun behar diezu, baina galdera horietako **bakoitzean aukera bat bakarrik** hartu behar duzu.

Jarraibideetan adierazitakoei baino galdera gehiagori erantzunez gero, erantzunak ordenari jarraituta zuzenduko dira, harik eta beharrezko kopurura iritsi arte.

OHARRA: Latin-hiztegi batzuek **gramatika-eranskin bat** izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulekin, eta abar). **Zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela eranskina hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela. Bestalde, nahi duenak **bi hiztegi** erabil ditzake batera: bat latina-gaztelania eta beste bat latina-euskara.

No olvides incluir el código en cada una de las hojas de examen.

- Esta prueba escrita tiene dos bloques (A y B): debes hacer **los dos**.
- En el bloque A hay 2 ejercicios (A.1 y A.2): debes hacer **solo 1** de ellos.
- En el bloque B hay 3 preguntas principales y cada una de ellas ofrece diversas opciones: debes hacer **las 3 preguntas**, pero **de cada una de ellas debes responder solo a 1 opción**.

En caso de responder a más preguntas de las estipuladas, las respuestas se corregirán en orden hasta llegar al número necesario.

NOTA: Algunos diccionarios de latín adjuntan un **anexo gramatical** (cuadros de declinaciones y verbos, etc.). **Se permitirá su uso** junto con el diccionario, ya sea que dicho anexo esté en las propias páginas de este o se trate de un cuadernillo independiente. Por otra parte, se permitirá el uso simultáneo de **dos diccionarios**: uno latino-español y otro latín-euskara.

A MULTZOA: Itzulpena eta testuari buruzko galderak

Multzo honek bi aukera ditu (A1 eta A2), eta bakoitzak 7 puntu balio du: haietako **bat bakarrik** aukeratu behar duzu.

A1

1. galdera: Itzul ezazu testu hau (hiztegia erabiliz): 5 puntu.

Zesarrek zerbait jakinarazi nahi dio Kinto Tulio Zizeroni, baina galiarrek Zizeronen kanpalekua setiatu dute; egoera honen aurrean, Zesarrek bere gizonetako bat baliatzea erabaki du, eta azaldu dio zer egin behar duen Zizeronenganaino iristeko.

Caesar postulat a quodam ex equitibus suis ut ad Ciceronem epistolam deferat; hanc¹ Graecis litteris conscriptam mittit. Si ipsi² tradere non possit, monet³ ut telum cum epistola deligata intra munitionem castrorum abiciat. (Caes., Gall., V, 48).

Oharrak

- 1) *hanc*: hau da, *epistolam*.
- 2) *ipsi*: Zizeroni buruz ari da.
- 3) *monet*: aditz honen subjektua Zesar da.

2. galdera: Egin ezazu *Caesar ... deferat* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta mendeko esaldiak identifikatuz 1 puntu.

3. galdera: Egin ezazu *mittit* eta *abiciat* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu.

A2

1. galdera: Itzul ezazu testu hau (hiztegia erabiliz): 5 puntu.

Lehenago denboretan itsaslapur asko zebilen itsasoan, eta eraso egiten zieten marinelei; modu bakarra zegoen haiengandik libratzeko.

Olim cuncta maria tam infesta¹ erant praedonibus ut nemo navigaret sine maximo periculo. Multi nautae et mercatores a praedonibus abducebantur in servitute. Solum illi qui magnam pecuniam solvere² potuerant servitute liberabantur. (Ørberg, I, 261).

Oharrak

- 1) *infestus, -a, -um*; hemen, 'beteta'.
- 2) *solvo, solvere, solvi, solutum* aditza; hemen, 'ordaindu'.

2. galdera: Egin ezazu *Olim ... periculo* esaldiaren analisi sintaktikoa, hura osatzen duten sintagmak eta perpausak identifikatuz. 1 puntu.

3. galdera: Egin ezazu *abducebantur* eta *servitute* hitzen analisi morfologikoa. 1 puntu.

B MULTZOA: Galdera teorikoak

Multzo honek 3 galdera nagusi ditu, eta bakoitzak puntu bat balio du; galdera nagusi bakoitzaren barnean, zenbait aukera daude: aukera horietako bati bakarrik erantzun behar diozu kasu bakoitzean.

1. galdera (aukeratu 1 bakarrik erantzuteko):

- Adierazi zein diren latinezko *lac* eta *balneum* hitzekin zerikusia duten gaztelaniar terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
- Adierazi zein diren latinezko *latronem* eta *veritatem* hitzekin zerikusia duten gaztelaniar terminoak (gaztelaniaren ondare lexikoari dagozkionak izan zein kultismoak izan), eta egin haiei buruzko iruzkin bat. Zer bilakaera fonetiko izan dute latinetik gaztelaniara pasatzean?
- Adierazi euskarazko zer hitz ezagutzen dituzun latinezko *fortem* eta *spatham* terminoekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.
- Adierazi euskarazko zein hitz ezagutzen dituzun latinezko *benedico*, *-ere*, *-dixi*, *-dictum* eta *necatum* (*neco*, *-are*, *-avi*, *-atum*) hitzekin zerikusia dutenak, eta egin haiei buruzko iruzkin bat.

2. galdera (aukeratu 1 bakarrik erantzuteko):

- Erromatar antzerkia: Plauto eta Terentzio.
- Prosa klasikoa: Zizeron.

3. galdera (aukeratu 1 bakarrik erantzuteko):

- Itzul itzazu latinezko esaldi hauek, eta/edo egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:

Corrigenda
Ab uno disce omnes
In dubio pro reo
Bis dat qui cito dat

- Itzul itzazu latinezko esaldi hauek, eta/edo egin ezazu haiei buruzko iruzkin labur bat:

Amicus Plato, sed magis amica veritas
Cedant arma togae
Ducunt volentem fata, nolentem trahunt
Sutor, ne ultra crepidam

- Zer iruditu zaizu Plautoren *Miles gloriosus* obra? Iritzia argudiatzean, eman itzazu xehetasun batzuk, obra irakurri duzula frogatzeko.

CRITERIOS DE CORRECCIÓN Y CALIFICACIÓN ZUZENTZEKO ETA KALIFIKATZEKO IRIZPIDEAK

LATINA II

A Multzoa

- 1. galdera:** Latinezko testua gaztelaniara edo euskarara itzultzea, hiztegia erabiliz.
 - Gehienez, 5 puntu.
 - Hauek balioetsiko dira: latinezko testuaren edukia ulertzea, kontzeptuak xede-hizkuntzara itzultzeko gaitasuna eta itzulpenak erakusten duen latin gramatikaren ezagutza.
- 2. galdera:** Proposatutako esaldiaren analisi sintaktikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Analizatu behar dira bai esaldi osoaren egitura nagusia bai esaldi horretako elementu bakoitzaren funtzioa.
- 3. galdera:** Adierazitako hitzen analisi morfologikoa.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Kasuaren arabera, izen-jokoaren (generoa, numeroa eta kasua) edo aditz-jokoaren (pertsona, numeroa, denbora, modua eta boza) bereizgarriak zehaztu behar dira, betiere kontuan izanda galdera hitzak testuinguru horretan duen balioari dagokiola (adib.: zer da «hoc» aurrean dugun testuan, eta ez zer izan daitekeen «hoc» testuingurua kontuan hartu gabe).

B Multzoa

- 1. galdera:** Lexikoari eta fonetikari buruzko galdera. Latin lexikoak gaztelanian edo euskaran izan duen eragina.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Hauek balioetsiko dira: kultismoen eta ondare hitzen artean bereiztea (gaztelaniaren kasuan) eta hitz bakoitzari dagozkion lege fonetikoaren azalpena (bi kasuetan).
- 2. galdera:** Latindar literaturaren historiari buruzko galdera.
 - Gehienez, puntu 1.
 - Galderan aipatzen den literatura generoa definitu behar du ikasleak, eta genero horren barruan sartzen diren egileei buruz dakiena azaldu (batez ere literatura genero horri dagozkion obrei buruz jardunez).
- 3. galdera:**
 - **a edo b aukera:** Egungo hizkuntza jasoan erabiltzen diren latinezko lokuzioak eta latin juridikoaren alorreko esaldi eta esaerak:
 - Gehienez, puntu 1.
 - Esaldien itzulpena edota iruzkin labur bat eskatzen da.
 - **c aukera:** Obra latindar baten irakurketa:
 - Gehienez, puntu 1.
 - Galderaren helburu bakarra da jakitea ikasleak eskatu zaion obra irakurri duen; horretarako behar adina datu eta xehetasun eman behar ditu ikasleak.

OHARRA: Latin hiztegi batzuek gramatika gehigarri bat izaten dute (deklinabideen eta adizkien taulekin etab.). Ezinbestekoa da epaimahai guztietan irizpide bakarra izatea aipatu gehigarri horien erabilerari buruz: **zilegi izango da erabiltzea**, hiztegiarekin batera, dela gehigarria hiztegiaren orrialdeetan dagoela, dela liburuxka solte gisa dagoela.